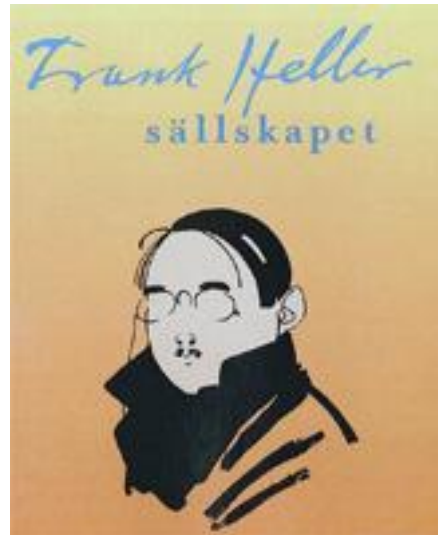

*I Sick....
...Sack
genom
Hellervärlden*

Årgång 15. Januari 2026 (N:r 1)

Kära Hellervänner!

Ett ord på vägen från den tillförordnade redaktören: Även den som ännu inte betalt medlemsavgiften för 2026 kommer att få de första numren av *I Sicksack genom Hellervärlden* via e-posten. Men sedan... Glöm alltså ej att betala medlemsavgiften i god tid = nu!

Kommande evenemang.

25 februari 2026 kl. 17: Extra årsmöte i föreläsningssalen på Malmö Konsthall, S:t Johannesgatan 7 (Triangeln) och efterföljande middag för den som önskar. *Separat kallelse kommer.*

28 mars 2026: Ordinarie årsmöte. *Separat kallelse kommer.*

4 mars 2026 kl. 18: Frank Heller-sällskapet framträder på scenen på Hornstulls bibliotek, Stockholm i De Litterära Sällskapens regi. Begränsat antal platser, varför föranmälan måste göras på De Litterära Sällskapens hemsida.

9 mars 2026: I Silviebergssrummet, Fyrverkarbacken 28, Stockholm blir det Kultisafton ihop med Frank Heller-sällskapet. Framför allt kommer det att handla om Frank Heller, Korsika, Napoleon och herr Collin, och förhoppningsvis kan vi visa avsnitt ur TV-serien Frank Heller berättar och Abel Gances klassiska storfilm om Napoleon från 1927. Intresserade hänvänder sig lämpligen till Göran Wessberg (gwessberg1@gmail.com), som är arrangör och värd för evenemanget.

Siste April 2026: Lundaspex. *Mer om detta i kommande nummer.*

Gunnar Serner i mitten av 1920-talet.

Wilhelm Engström

På Hellerfronten mycket nytt.

Vårt årliga julbord avåts med bravur på M/S Segelkronan vid Skeppsholmen i Stockholm den 4 december 2025. Tolv entusiaster kastade sig över en våt frågesport, som bjöd på en rafflande upplösning. Första platsen och därmed de utlovade spritpriserna delades mellan paren Göran Wessberg/Sven Hirdman samt Pär Henning/Malin Fischerström. För övriga medlemmars kännedom bifogar jag frågeformuläret. Ingen klarade dock av att angiva de båda brittiska generaler som stupade vid Waterloo, nämligen Sir Thomas Picton och Lord Ponsonby.

Frank Heller-sällskapets Julbordsquiz 4 december 2025

Namn.....

1. I vilka av Frank Hellers romaner förekommer följande personer. (Boktitlarna avses — inte kapitel- eller avsnittsrubriker!)

a. Herr Isidor Binzer från Frankfurt

b. Fröken Sigrid Holten

c. Herr James Göranson

d. Kandidat Gerdt Lyman

e. Sir Naboth Ghilgileff

2. Skälmromanen *Herr Collin contra Napoleon* har ju örn-legenden och kejsarens födelseö som utgångspunkt.

a. Vad hette Napoleons första hustru? (Förnamnet räcker)

b. I boken nämns en marskalk som skulle etablera en kungaätt i ett annat land. Vem?

c. När Gunnar Serner och hans hustru Annie flög till Korsika, startade deras resa från Antibes — men var landade flygmaskinen?

d. Vid verklighetens Waterloo stupade två sittande brittiska parlamentsledamöter — nämn en av dessa!

e. Napoleon sägs ha förlorat drabbningen då en av hans marskalkar kom för sent. Vem?

Wilhelm Engström, Frank Heller-sällskapets ordförande

Gunilla Wärle

Minnesanteckningar om min morbror Gunnar.

För systerdottern Gunilla var Frank Heller rätt och slätt ”morbror Gunnar”. Han och tant Annie gästade ibland mitt föräldrahem — prästgården i Brönnestad¹ — under krigsåren. När de var i antågande utbröt en lätt panik.

Vad skulle man bjuda de beresta släktingarna på? Allt var ransonerat och gäster utspisades vanligen med hemuppfödda kycklingar och hönor. På hösten slaktades fåna i stor mängd, koktes och konserverades i höga glasburkar. Gunnar och Annie fick med all säkerhet höna i någon god sås och hemkonserverade plommon till efterrätt.

Men kom de i början av augusti, då blev det fest på kräftor som det fanns rikligt av i ån nedanför prästgården.

Husets dotter fick hjälpa till med maten och baka kakor. Det klemades inte med ungar på den tiden. Disken kom alltid på hennes lott, och gästrummen skulle vara nyputsade och trivsamma.

När gästerna kom, sändes hon in för att niga och fick en klapp på huvudet av morbrodern och någon liten gåva av Annie. Jag minns särskilt en ask med kanderad frukt som föreföll mig högst exotisk.

Annie var svår att förstå. Hon talade en blandning av danska och franska, och jag tror inte hon lärde sig svenska. Nej, varför skulle hon det? Då hon besökte mig i Malmö några gånger på 50-talet

---

¹ Gunnar Serners yngsta syster Astrid (1902—90) och hennes make Arvid Wärle (1893—1979) hade 1930 flyttat från Lösen till Brönnestad, där han var kyrkoherde till 1958.

pratade hon helst franska och trots studentbetyg i detta språk kunde jag inte hänga med. Jag skämdes för att erkänna det. Bara log och nickade.

Både Gunnar och Annie älskade att ströva i naturen, och min far Arvid tog dem med på långa vandringar i skogarna runt Brönnestad. Den mest populära gick till ett vattenfall, Hammarmöllan, där man dämt upp ån för att leda vattnet genom en turbin till en kraftstation.

Min mor Astrid bemödade sig också att bjuda hem några spirituella gäster på middag, akademiker ur det vanliga umgänget som doktorn och häradshövdingen.

Som Frank Hellers lillasyster — 16 år yngre än han — kände hon sig underlägsen och tråkig men det hade hon inte behövt. Hon var snabb i repliken och mycket beläst. Efter studentexamen gick hon på seminariet i Kalmar och blev folkskollärare, men kom bara att arbeta något år som det, innan hon fick tjänst som ordboksassistent vid Universitetsbiblioteket i Lund.² När hon slutade 1926 för att gifta sig med Arvid Wärle, komminister i Lösen, fortsatte hon att skriva hemma för ordboksredaktionen i några år.

På den tiden drömde jag aldrig om att välja ett skrivande yrke. Mötena med morbror Gunnar gav mig just ingen lust att följa i hans spår. Att vara författare var en kamp för brödfödan, det kunde jag förstå.

Ändå var det på sätt och vis han som förde mig in på journalistbanan och det på ett komiskt sätt.

Jag hade fått en gammal lådkamera av min mor och blev intresserad av att fotografera.

---

² Redaktionschefen för Svenska Akademiens ordbok, Ebbe Tuneld (1877—1947), var gammal vän till Gunnar Serner. Jämför *Frank Heller som brevskrivare* (*Frank Heller-sällskapets skriftserie* 2. Lund, 2021) s. 40—45.

— Ska du inte bli fotograf? undrade gamla tanter mest på skämt. Det var inget yrke som stod högt i kurs på den tiden.

— Varför inte journalist, sa någon.

Tanken slog rot i mig. Det vore kul att titta in på en tidningsredaktion.

När min far mötte chefredaktören för Norra Skåne³ i en förening passade han på att fråga. Kunde dottern få pröva på några dar? Hon var riktigt duktig att skriva uppsats i skolan.

Visst! Flickan var välkommen den 10 juni, fastslog han med en gång.

Jag såg aldrig den där chefredaktören. Han gick på semester innan jag började. Ingen talade med mig eller frågade efter mina meriter. Men det var allmänt känt i bygden att min mor var syster till Frank Heller som var en jävel på att skriva, så någon talang borde väl flickan också ha. Så gissar jag att de tänkte.

Jag glömmer aldrig dagen då jag klev in på redaktionen och träffade redaktionssekreteraren Eon.

Han och de andra tappade hakan när de såg mig. Var detta den nya sommarvikaren? En 17-årig skolflicka som började detta viktiga jobb med att erkänna att hon aldrig hade sett en skrivmaskin och långt mindre kunde skriva på en.

Och vaxrullarna sen? På dem skulle man spela in intervjuer med folk ute i bygderna. Om de fungerade. Annars fick man försöka erinra sig vad som sagts. Det gav upphov till många missförstånd.

Vad som sas mellan chefen och red.sekreteraren fick jag aldrig veta. Jag fick i varje fall inte sparken och säkert hade jag Frank Hellers storhet att tacka för det. Vad annars?

En snäll arbetskamrat tog sig an mig och lärde mig hantera såväl skrivmaskin som vaxrullar och typometer.⁴ Med min naivitet gav

---

³ Tidning för nordöstra Skåne, grundad 1899.

jag upphov till otaliga skämt på redaktion och sätter, men när sommarvikariatet var slut blev jag ombedd att komma tillbaka nästa sommar.

Så började min långa bana som journalist och jag har många gånger i andanom tackat Frank Heller för starten på den.

När jag läser hans brev till andra familjemedlemmar beklagar jag djupt att jag aldrig fick lära känna denne mångsidige och varmhjärtade morbror närmare.

Gunilla Wärle (1931—2019) kom sedermera att arbeta på Hemmets Veckotidning. Hon erhöll 1983 Stora journalistpriset. På bokmarknaden kom tre framgångsrika verk av hennes hand: De bästa kakrecepten från från svenska slott och herrgårdar (1981), Från slottsgemak och herrgårdskök (1984) och Mat och miljö. Från slott och herresäten (1989).

Den här tryckta minnestexten tillkom under 2010-talet på initiativ av Frank Heller-sällskapets grundare Frank Orton. Ett tack riktas till Frank för att han ställt detta material till förfogande, och till Gunilla Wärles dotter Ingela för tillåtelse att publicera det.

---

⁴ En apparat för att mäta typografiskt material för att omfångsberäkna den på tidningssidan.

Göran Wessberg

Viskningar vid camemberten.

År 1930 utkom det två böcker signerade Frank Heller, dels den andra i triptyken om Storfursten av Minorca, *Storhertigens senare finanser*, dels novellsamlingen *Viskningar vid camemberten*. Den förstnämnda är en av Heller mest fängslande böcker. Det kan man tyvärr inte säga om den andra. De tolv historierna hade alla stått att läsa antingen i dagstidningar eller i tidskrifter som *Lektyr* eller *Alibi-Magasinet*. Detta framgår dock inte av boken. Titeln är förvisso spännande och lockar till läsning särskilt när man vet att camemberten är det ord som används för den cirkelrunda planteringen utanför en lokal som Frank Heller kände alltför väl, nämligen det berömda kasinot i Monte Carlo.

Men om man nu hade förväntat sig att knyta bekantskap igen med så intressanta personer som till exempel signor Origoni eller greve Borgaz får man vänta tills man kommer till den sista berättelsen som givit namn åt samlingen, den om den albanska undervattensbåten Havsålen.

Den förre är dock berättaren i "Scapa Flow", som förstås handlar om den historiska händelsen när tyskarna sänkte sin på Orkneyöarna tillfångatagna flotta.

I historien "Optimister" får vi återknyta bekantskapen med Gert Lyman från romanen *Du dåre, i denna natt* — (1922), som i en berättelse om en teaterpjäs lägger ut texten om varför optimism är bättre än pessimism, vilket inte bekräftas av berättelsen.

Miljöerna varierar i samlingen, berättaren är liksom Frank Heller än här, än där i Europa, men få griper verkligen tag i läsaren. Värld att nämna är dock kanske "Äventyr i Avignon", där Frank Heller verkligen framträder med signatur när han tror sig ha träffat på

sin svenske författarkollega Anders Eje (pseud. för Axel Essén). Det visar sig dock handla om en engelsk affärsman som går miste om en lysande affär när hans skor hamnar i fel hotellrum.

Som vanligt är historierna välskrivna och kryddade med kunskap och citat, men höjdpunkter saknas, liksom en sammanbindande ram.

Tillförordnad redaktör: Dag Hedman
Ansvarig utgivare: Wilhelm Engström